

Федерального агентства по печати и массовым коммуникациям и Некоммерческого фонда «Пушкинская библиотека».

Цель проекта – привлечение читательского и общественного внимания к лучшим образцам современной отечественной литературы, содействие развитию литературных процессов в регионах. Состоялись интересные встречи с известными литературоведами, членами жюри Национальной литературной премии «Большая книга», а также с лауреатами премии «Большая книга»: Александром Кабаковым, Алексеем Слаповским и Андреем Балдиным.

Сегодня с уверенностью можно констатировать, что современная библиотека, обладая высоким уровнем профессионального развития, информационными ресурсами, материальной базой, должна соответствовать задачам и целям, стоящим перед ней как перед участницей социального партнерства. Сильные стороны взаимодействующих субъектов должны дополнять друг друга и способствовать обоюдному развитию. Библиотека способна уверенно и зримо позиционировать себя в информационной среде региона.

М.І. Главчев
Ю.М. Главчева

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПЕРЕВАГИ КОРПОРАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БІБЛІОТЕК

Виконання основного завдання бібліотеки – оперативне забезпечення читача інформацією, неможливе без об'єднання зусиль та ресурсів. Взаємодія бібліотек набула активного розвитку: корпоративні бібліотечні проекти нині функціонують у всіх регіонах, на всіх рівнях із залученням інформаційних установ усіх форм власності. Першочергово ставлячи за мету формування об'єднаного інформаційного ресурсу для раціонального використання інформаційних, фінансових, трудових ресурсів, підвищення оперативності, ефективності, якості й комфортності інформаційного забезпечення користувачів; корпоративні бібліотечні проекти об'єднують різних суб'єктів інформаційного середовища та закладають важливу основу для створення єдиного соціокомунікаційного середовища [5].

Науково-технічна бібліотека НТУ «ХПІ» вважає одним з пріоритетних напрямків стратегічного розвитку – корпоративну взаємодію з іншими бібліотеками, академічними установами, видавцями та спорідненими організаціями. НТБ має багатий практичний досвід подібної співпраці на місцевому, регіональному та міжнародному рівнях (Асоціація «Інформатіо-консорціум», м. Київ; Асоціація регіональних бібліотечних консорціумів (АРБІКОН), м. Москва; «Ірбіс-корпорація», м. Санкт-Петербург; Консорціум ELibUkr, м. Київ; Асоціація користувачів та розробників електронних бібліотек і нових інформаційних технологій, м. Санкт-Петербург).

Лідуючі позиції, які займає НТБ НТУ «ХПІ» в напрямку корпоративної взаємодії серед бібліотек вищих навчальних закладів України підтверджуються авторами багатьох публікацій.

Керівники проекту «Автоматизованої системи Російського зведеного каталогу (АС РЗвК) науково-технічної літератури» Б.І. Маршак, М.О. Рагімова, В.С. Соколовська на Дев'ятнадцятій Міжнародній Конференції «Крим 2012» «Бібліотеки та інформаційні ресурси в сучасному світі науки, культури, освіти і бізнесу» відзначили найбільш активних учасників з держав СНД (крім Росії та Білорусі):

1. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Української Академії аграрних наук;
2. Кримська республіканська універсальна бібліотека ім. І. Франка;
3. Національний технічний університет «ХПІ». НТБ;
4. Національний центр інновацій та підприємництва. НТБ РА;
5. Республіканська науково-технічна бібліотека Казахстану;
6. Центральна наукова бібліотека НАН Киргизької республіки;
7. Національна бібліотека Узбекистану ім. Алішера Навої.

Учасниками та користувачами АС РЗвК НТЛ є: бібліотечні та інформаційні мережі організацій, що мають свої фонди науково-технічної літератури і бази даних; науково-технічні бібліотеки; органи НТІ Росії та держав-учасниць СНД, які формують інформаційний ресурс спільного користування. Загальне число її учасників – 790 бібліотек та інформаційних організацій, інформація в систему надходить від 770 організацій-учасниць Автоматизованої системи [3]. Співробітникам науково-технічної бібліотеки особливо приємно потрапити до переліку найбільш активних учасників.

Дослідження інтеграційних процесів бібліотек вищих навчальних закладів держави на сучасному етапі розвитку соціальних комунікацій, продемонстрували, що результатом інтеграції суб'єктів інформаційно-комунікаційної взаємодії є сприяння процесу об'єднання і узгодження ресурсів, їх раціональній організації.

Серед бібліотек які реально відчули переваги інтеграції за результатами діяльності у 2009 – 2010 роках відзначаються лідери: НБ Львівського національного університету; НТБ Національного технічного університету України «КПІ»; НБ Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка; НТБ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

Найбільш поширеними формами корпоративної взаємодії бібліотек вищих навчальних закладів України є:

- корпоративна каталогізація;
- підвищення кваліфікації;
- створення інформаційних продуктів;
- віртуальна довідкова служба, МБА, ЕДД;
- кооперація у наданні доступу до бібліографічних та повнотекстових ресурсів;
- проектна діяльність;
- об'єднання репозитаріїв;
- корпоративне комплектування;
- оцифрування фондів;
- збереження фондів.

Розвиток одного з напрямків дає підґрунтя для появи взаємодії з іншого. Так, для виконання електронної доставки документів насамперед слід визначити бібліотеки фондоутримувачі. Провести пошук в корпоративному каталозі об'єднання зручно, оскільки можна швидко визначитися з бібліотекою в фонді якої є необхідне видання та зробити замовлення. За таким принципом організовано роботу за проектами «Міжрегіональний аналітичний розпис статей» (МАРС) та «Електронна доставка документів» (ЕДД) (АРБІКОН) [2]. Науково-технічна бібліотека активно проводить заходи для максимального розкриття фондів для користувачів. Для цього в 2012 році було проведено ряд змін:

- загальний перелік доступних видань з ЕДД розширено даними про збірники наукових праць та наукові журнали Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (35 найменувань);

– у базу даних проекту ЕДД введено відомості про періодичні видання минулих років з фонду НТБ;

– тривають роботи по реалізації нової підписаної угоди про аналітичний опис закріплених за бібліотекою ретроспективних періодичних видань у базі даних проекту МАРС.

Цікаві перспективи має проект, «Автоматизований банк даних Автоматизованої системи Російського Зведеного каталогу науково-технічної літератури» ДПНТБ (Росія), приєднання до якого відбулося у 2007 р. [1]. Спочатку до зведеного каталогу надсилався лише бібліографічний опис, а з 2012 р., опис доповнюється посиланням на повний текст якщо документ має електронний варіант, при суворому дотриманні авторських прав. Бібліотеки мають працювати виключно в межах правового поля, а при участі в міжнародних проектах, виконувати закони та норми інших держав, з якими співпрацюють.

Система постійно технічно вдосконалюється, розробляються проектні рішення, безпосередньо адресовані користувачам. Реалізується рішення про представлення зведеного каталогу ДПНТБ і АС РСвК НТЛ в Академії Google. Перевагою цього проекту є те, що Академія Google дозволяє виконувати пошук наукової інформації, використовуючи єдину форму запиту. Електронні каталоги бібліотек залишаються «за бортом». Нове рішення дає можливість користувачам Інтернет виконувати прямі переходи зі сторінок результатів пошуку в Google до запису в АС РСвК НТЛ і, звідти, до запису в електронному каталозі бібліотеки-утримувача необхідного документа. Така можливість значно прискорює замовлення потрібного видання та його електронну доставку, або доступ до повного тексту документа.

Окрім вищевказаних проектів, НТБ є учасником ще кількох, продуктивних та перспективних проектів: «Придніпровський корпоративний каталог» (корпоративна каталогізація та ЕДД); «Електронна бібліотека України: Створення центрів знань в університетах України» (комплексна програма тестових доступів та ЕДД); зведені каталоги періодичних видань та іноземних наукових журналів, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова; зведений каталог з бібліотечної справи, бібліотекознавства, бібліографознавства, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова.

На нашу думку останні роки простежується стійке зростання інтеграційних процесів бібліотек на рівні інформаційних ресурсів та

послуг. У сучасному світі бібліотека може більш плідно реалізовувати свою інформаційно-комунікаційну функцію за допомогою новітніх цифрових технологій та веб-ресурсів мережі Інтернет. Шляхом участі у низці бібліотечних проєктів реалізовується можливість багатоаспектного розкриття змісту фондів установ-учасників з метою їх презентації світовій спільноті [4].

Підсумовуючи написане, можна зробити висновок, що кожен окремих проєкт, як живий організм, прагне до удосконалення, розширюється, набуває нових якостей. У свою чергу ці проєкти демонструють злиття в більш масштабні об'єднання. Бібліотекар установи-учасника неодмінно стає професіоналом. Читач бібліотеки – учасниця, заради якого покладаються зусилля до взаємодії за всіма можливими напрямками, використовує переваги швидкого доступу до достовірної якісної інформації в комфортному середовищі бібліотеки.

Використані джерела

1. Автоматизированный банк данных Автоматизированной системы Российского Сводного каталога научно-технической литературы ГПНТБ (Россия) [Электронный ресурс] – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://www.gpntb.ru/win/search/help/rsk.html>, свободный. — 01.02.2013.
2. Ассоциация региональных библиотечных консорциумов (АРБИКОН) [Электронный ресурс] – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://arbicon.ru>, свободный. — 01.02.2013.
3. Маршак, Б.И. Эволюция Сводного каталога научно-технической информации [Электронный ресурс] / Б.И. Маршак, М.А. Рагимова, В.С. Соколовская // Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса : девятнадцатая Междунар. конф. «Крым 2012». – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2012/disk/038.pdf>, свободный. – 01.02.2013.
4. Кузнецов, А.В. Участь у міжнародних корпоративних проєктах як засіб розкриття бібліотечних фондів / А.В. Кузнецов // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17 – 19 травня 2011 р. – К., 2011. – С. 182–184.
5. Мар'їна, О.Ю. Корпоративні бібліотечні проєкти як засіб формування соціокомунікаційного середовища [Електронний ресурс] / О.Ю. Мар'їна // Діловодство, бібліотечна справа. – Електрон. дан. – Режим доступа: <http://referatu.net.ua/referats/7375/180161>, вільний. – 01.02.2013.